
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

היסטוריה תרבותית של יהודי גרמניה - 13834

תאריך עדכון אחרון 03-09-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' יפעת וייס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yfaat.weiss@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום אישי

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס הוא בעל אוריינטציה מחקרית ומשתתפיו יתבקשו לגבש במהלך הסמסטר מחקר עצמאי על בסיס המצאי הארכיוני הקיים בירושלים בתחום ההיסטוריה התרבותית של יהודי גרמניה. מוקדיו המתודולוגיים הם מעבר ידע, תרבות חומרית והיבטים של מורשת חומרית והשבה.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להקנות כלים בסיסיים בתרבות יהודית-גרמנית והבנה לבנייתה של סוגייה מחקרית ולמיצוי התיעוד העשיר הקיים בישראל ביחס ליהודי גרמניה ומורשתם.

תוצרי למידה

בסימום של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים ילמדו לאתר ולנתח תעודות ארכיוניות, לאסוף אותן בהתאם לידע העולה מהספרות המשנית ולייצר מסמך מקורי בהתאם לצרכיהם (מרפרט ועד עבודה סמינריונית)

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: ההוראה בקורס היא סדנאית. היא תלווה במפגשים עם חוקרות וחוקרים צעירים ובמחצית השנייה של הסמסטר ברפרטים של המשתתפים עצמם.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. 25.10.2022

מפגש היכרות והצגת דרישות הקורס

2. 1.11.2022

שבתון בחירות

3. 8.11.2022 (בשיתוף עם ד"ר אנה הולצר-קואלקו)

יהודי גרמניה וחקר היהדות: עלייתה ושקיעתה של חכמת ישראל

4. 15.11.2022 (בשיתוף עם ד"ר אנה הולצר-קואלקו)

ביזה וניכוס: חקר היהדות בגרמניה הנאצית.

5. 22.11.2022 (שיעור בזום בשיתוף עם ד"ר אנה הולצר-קואלקו)

מפראג לירושלים: השבת ספריות יהודיות-גרמניות לאחר 1945.

6. 29.11.2022 (השיעור מבוטל ויוחזר בסוף ינואר)

---

7. 6.12.2022
(שיעור בשיתוף עם ד"ר עמית לוי)
יהודים ומדע גרמני במאה ה-19 הארוכה

8. 13.12.2022
(שיעור בשיתוף עם ד"ר עמית לוי)
אוריינטליזם ומזרחנות: מדע יהודי-גרמני בירושלים

9. 20.12.2022
חופשה

10. 27.12.2022
(שיעור באנגלית בשיתוף ד"ר קרולינה יסן)
ההפצה והפופולריזציה של ידע יהודי.

11. 3.1.2023
(שיעור באנגלית בשיתוף ד"ר קרולינה יסן)
זלמן שוקן ובית ההוצאה

12. 10.1.2023
מפגש סביב מחקרי הסטודנטים

13. 17.1.2023
מפגש סביב מחקרי הסטודנטים

14. 24.1.2023
מפגש סביב מחקרי הסטודנטים

15. 31.1.2023
מפגש סיכום

חומר חובה לקריאה:
חומרי קריאה לפי מפגשים:

8.11.2022
ספרות משנית:

Jewish Scholarship and Jewish Identity: Their Historical Relationship in Modern Germany by Michael A. Meyer, in: *Studies in Contemporary Jewry*, no. 8 (1992), pp. 181-193

תעודה:

---

*Jewish Studies by Martin Buber (published in
(October 1901 in Die Welt)*

15.11.2022:

קריאת חובה:

Alan Steinweis, Nazi Historical Scholarship on the "Jewish Question", in: Nazi Germany and The Humanities: How German Academics Embraced Nazism, 2014, pp. 449-462.

תעודה:

Ernst Grumach, Report on Confiscation and Treatment of the Former Jewish Libraries by the Gestapo from 1933 to 1945.

22.11.2022

קריאת חובה:

יפעת וייס, מפראג לירושלים, על מעמדו של הקניין היהודי התרבותי ללא יורשים באירופה לאחר המלחמה

תעודה:

Conference on restoration of continental Jewish museums, libraries and archives, London, April 11th, 1943 / opening address by Dr. Cecil Roth

6.12.2022

קריאה משנית:

David L. Preston, "The German Jews in Secular Education, University Teaching, and Science: A Preliminary Inquiry," Jewish Social Studies 38, no. 2 (1976): 99-116.

תעודה:

מכתב מיצחק יהודה גולדצייהר לשמריהו לזיון, 6 בנובמבר 1919, הארכיון הציוני המרכזי, A30142.
Letter from Ignaz Goldziher to Shemaryahu Levin, 6 November 1919, Central Zionist Archives, A30142.

13.12.2022

קריאה משנית:

מנחם מילסון, "ראשית לימודי הערבית והאסלאם באוניברסיטה העברית," בתוך שאול כ"ץ ומיכאל הד (עורכים), תולדות האוניברסיטה העברית בירושלים: כך ראשון, שורשים והתחלות, ירושלים: הוצאת מאגנס, 1997, עמ' 575-588.

Menachem Milson, "The Beginnings of Arabic and Islamic Studies at the Hebrew University of Jerusalem," Judaism 45, no. 2 (Spring 1996): 168-183.

Hava Lazarus-Yaffe, "The Transplantation of Islamic Studies from Europe to the Yishuv and Israel," in Martin Kramer (ed.), The Jewish Discovery of Islam: Studies in Honor of Bernard Lewis, Tel Aviv: The Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, Tel Aviv University, 1999, 249-260.

תעודה:

Josef Horovitz, "Suggestions for the Establishment of an Institute of Arabic and Islamic Studies," 14 May 1925, Central Archives of the Hebrew University, File 91 (1925-27).

27.12.2022

קריאה משנית:

Michael Brenner: *Toward a synthetic scholarschip: The popularization of Wissenschaft des Judentums; Epiloge*, in: *M.B.: Jewish Renaissance of Jewish culture in Weimar Germany*, new Haven & London 1996, pp. 100-126; 213-219

3.1.2023

קריאה משנית:

The Schocken Bücherei in the collections of the Leo Baeck Institute New York, in: *Konsum und Gestalt. leben und Werk von Salman Schocken und Erich Mendelsohn vor 1933 und im Exil*. Berlin 2016, pp. 282-302

חומר לקריאה נוספת:

8.11.2022

Additional reading

- a comprehensive overview of the *Wissenschaft des Judentums* historiography: Krone, Thulin: *Wissenschaft in Context: A Research Essay on the Wissenschaft des Judentums*, in: *Leo Baeck Institute Year Book 58 (2013)*, pp. 249-280

- another important original source (might be read together with Martin Buber): Gershom Scholem, "The Science of Judaism: Then and Now," trans. Michael A.Meyer, in: *The Messianic Idea in Judaism and Other Essays on Jewish Spirituality* (New York: Schocken Books, 1971), pp. 304-313

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 25 %

השתתפות 50 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 25 %
כתיבת פוסט לבלוג מדעי

מידע נוסף / הערות:
הציון הסופי של סטודנטים שיבחרו לכתוב עבודה סמינריונית יורכב מ:
השתתפות 50
רפרט 10
עבודה סמינריונית 40